

TEATER ▼

Ej blot teaterforsker

Undervisningen i teatervidenskab skal være mere praktisk anlagt, og danske teatre skal arbejde mere akademisk med forestillingerne. Det mener Bent Holm der som forsker og underviser på Københavns Universitet og dramaturg ved Århus Teater lever op til sin egen målsætning. For nylig fik han Holberg-Medaillen for sin indsats

AF LARS LONSTRUP

Det hele er egentlig til stede i lektor Bent Holms store, men alligevel trange kontor i privaten i Vanløse.

På væggen hænger et indrammet fotografi af Nobelpristageren Dario Fo – taget da den italienske teatermand for nogle år siden besøgte sin faste danske oversætter, Bent Holm.

På hylderne i kontorets fyldte gulv-til-loft reoler står der blandt andet adskillige gamle udgaver af Ludvig Holbergs skuespil, samt programmerne for de fem Holberg-forestillinger som Århus Teater opførte op gennem 1990'erne med Bent Holm som dramaturg.

Og øverst på en af de bog- og papirstabler der dækker 9/10 af det tungtlæssede skrivebord, ligger en lille æske med låget slået op. Indeni ligger den Holberg-Medaille som Bent Holm for nylig fik for "sit målbevidste arbejde med at forbinde teatervidenskaben med såvel undervisning som praktisk teaterkunst," som det hed i motiveringen.

Netop tildelingen af denne pris er anledningen til at Universitetsavisen har bedt om et interview med forskeren der til dagligt har sin gang på Afdeling for Teaterhistorie ved Københavns Universitet.

Det er nemlig ikke hverdagskost at universitetsansatte hædres med Holberg-Medaillen der siden 1934 er blevet uddelt af Dansk Forfatterforening, og som tidligere er gået til så (aner) kendte kunstnere som Kjeld Abell, Jess Ørnbo, Astrid Saabach, Suzanne Brøgger og Henrik Stangerup.

Men Bent Holm er også sjælden – og det både i dansk universitets- og teaterverden. På universitetet er der ikke mange med så bred, praktisk teatererfaring og deraf følgende indsigt som ham. Og i dansk teaterliv er der ikke mange dramaturger

der arbejder så metodisk og forskningsbaseret som Bent Holm.

– Jeg kan godt opleve mig selv som min egen minoritet fordi normen i dansk teaterliv jo er at man er enten teoretiker eller praktiker, fastslår Bent Holm da interviewet med Universitetsavisen er begyndt.

– Det er i virkeligheden en meget dansk opdeling. Man behøver bare tage til vores nabolande Sverige og Tyskland for at finde en helt anden mentalitet. Her er der anderledes accept af at viden om de historiske, kulturelle og samfundsmæssige sammenhænge som ethvert teaterstykke indgår i, er nødvendig for at opnå et vellykket scenisk resultat.

– Og i den italienske teatertradition – som jeg på mange måder opfatter som mit eget faglige udgangspunkt – kan du for eksempel ikke finde en moderne teatermand uden at vedkommende har en viden om deres commedia dell'arte tradition.

Danske teatre arbejder overfladisk

Danske teatre er efter Bent Holms mening berøringsangste over for viden og forskning.

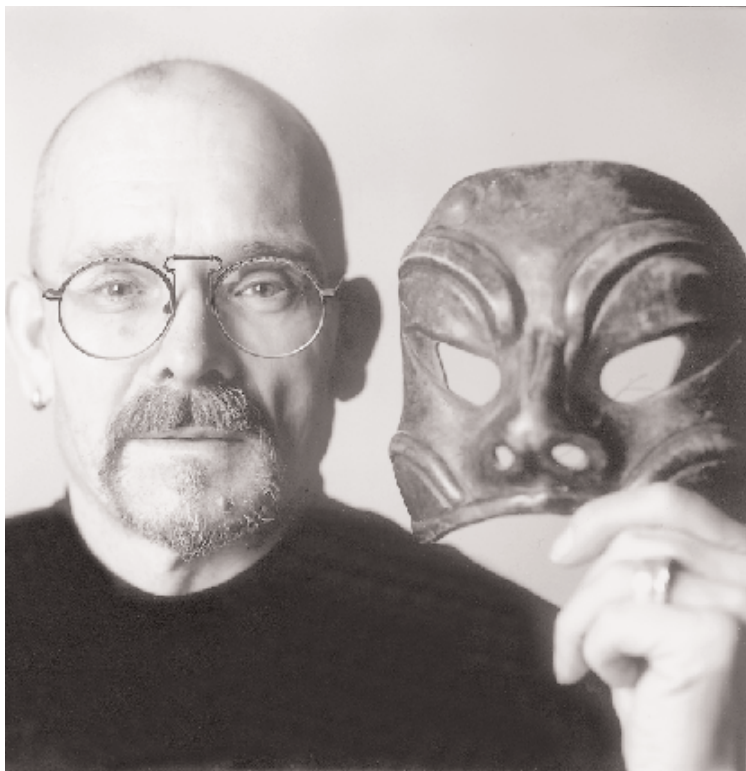
– Jeg oplever nærmest en dyrkelse af det overfladiske hvor man tilsyneladende helt bevidst fravælger at fordybe sig i den tekst som skal opføres på scenen.

– I stedet for at gå i dialog med stykket og bruge tid på at finde ind til tekstens potentiale, bruger man tit og ofte dramatikens tekst som afsæt for selv at være hittepåsom. Det virker som om det vigtige i disse års danske teater er at fortælle at man ikke har noget at fortælle.

Bent Holm ønsker ikke at sætte konkrete navne på tendensen, men han vil gerne pege på en løsning, og det er at man på teatrene begynder at arbejde grundigere og bedre med den dramatiske tekst *inden* man be-

Internationalt symposium om teater

På det internationale symposium "Marionet: Metafysik, Mekanik, Modernitet" forsøger forskere og scenekunstnere i disse dage at indkredse tendenserne inden for fremtidens kunstneriske udtryk på scenen ved at diskutere kroppen som kunstfigur. Har du lyst til at deltage og høre blandt andre Bent Holm, kan du nå det endnu idet symposiet først slutter på søndag. Symposiet finder sted i lokale 8.1.13 på KUA, Njalsgade 80. Se program og yderligere oplysninger på www.hum.ku.dk/teater/opslag.html

PÅ MED MASKEN – Forsker og dramaturg Bent Holm efterlyser et mere intimt forhold mellem scenen og forskningen.

gynder at lave scenografi, læseprøver og den endelige sceniske udformning af stykket.

I dette tekstarbejde ligger der en vigtig rolle for forestillingens dramaturg som i samarbejde med først og fremmest instruktøren, men også scenografen, skal forsøge at nå ind til tekstens potentiale.

– Det ville helt oplagt være en fordel hvis flere dramaturger havde en erfaring som forskere med i bagagen. For det er faktisk en faglig kunnen at være i stand til at læse og forløse en tekst på scenen.

– Men for at forskeruddannelsen skal blive praktisk anvendelig på teatrene er vi nødt til at målrette undervisningen så den foretages på sceniske præmisser. På musikvidenskab kan man eksempelvis slet ikke blive uddannet hvis man ikke har et aktivt forhold til et instrument, siger Bent Holm.

Han understreger at det selvfølgelig kun ville være en del som senere ville få job som dramaturger på danske teatre. Men en ændring af uddannelsen ville også gavne kandidater der senere får job som eksempelvis undervisere, informationsarbejdere eller dagbladsanmeldere, mener han.

Holms vej ind på scenen

Den i dag 54-årige Bent Holm fik selv sin første praktiske opgave da Aalborg Teater i begyn-

delsen af 1970'erne spurgte den unge forsker om han ville oversætte et stykke af Dario Fo. Baggrunden var at han havde opholdt sig et år i Rom for at studere den italienske commedia dell'arte tradition. Og under oversættelsesarbejdet blev hans lyst til også fremover at arbejde med kombinationen af teoretisk og praktisk teaterarbejde forstærket.

Samtidig blev det Bent Holms indgang til et tættere forhold både til Dario Fo personligt og til den teaterform han praktiserer. Og dette møde var igen medvirkende til at Bent Holm knap ti år senere skrev en afhandling med titlen "Den omvendte Verden – Dario Fo og den folkelige fantasi".

Bent Holms forskning i 1980'erne førte til doktordisputatsen "Solkonge og Månekejer", og da han i 1990 blev inviteret til at holde et foredrag på Århus Teater, var det netop med udgangspunkt i hans efterhånden omfattende viden om samspillet mellem teater, kirke og samfund i 1600-1700 tallet.

– På det tidspunkt havde Århus Teater brug for en forestilling som kunne involvere mange af teatrets skuespillere, og valget faldt derfor på et af Holbergs mindre kendte stykker, "Hexeri eller blind Alarm", som har mange medvirkende.

– Jeg havde i løbet af 1980'erne forsket i Holbergs

dramatiske værker ud fra en betragtningmåde der lignede den jeg anvendte i min doktordisputats og derfor kom mødet i stand.

– Forestillingens instruktør Asger Bonfils, og mit foredrag blev indledningen til et parløb mellem os som kom til at resultere i yderligere fem Holberg stykker – heraf de fire på Århus Teater og et på Den Nationale Scene i Bergen.

Bent Holms rolle i samarbejdet ændrede sig hurtigt til at være mere aktiv. Således var det ham der foreslog Asger Bonfils at de i fællesskab skulle lave "Jeppé på Bjerget" som deres næste stykke.

Forsker med fantasi og galskab

Bent Holms ide tog udgangspunkt i Holbergs eget forord til en samling af dramatikernes første komedier. I dette forord, dateret 1723, skriver Holberg at "Jeppé på Bjerget" er kraftigt inspireret af en fortælling fra 1640 som er forfattet af en tysk jesuit ved navn Jakob Bidermann. Ja, Holberg gik endda så vidt at han skrev at han selv "ingen berømmelse forlanger deraf" (stykkets grundhistorie, red.).

Bent Holm gik videre og fandt ud af at også Bidermanns fortælling var kraftigt inspireret af andre. Ganske enkelt fordi "fortællingen om den forhutle-

de outsider eller klovn som kronen til hersker, refererer til karnevalets mytologi", som Bent Holm skriver i programmet til Århus Teaters opførelse af "Jeppé på Bjerget" i 1993.

Netop historiens karnevalstematik og forestillingen om en underverden som ligger på lur under den verden vi kender, blev afgørende for Asger Bonfils og Bent Holms version.

– Det farlige og dæmoniske i "Jeppé på Bjerget" har længe været overset, og i stedet er trådt en hyggelig Noddebo Præstegårds-stemning der har lagt sig over stykket som en hinde. Det gjorde vi op med, forklarer Bent Holm.

Den udlægning bekræftes af Asger Bonfils som vi til slut ringer op for at få en instruktørs, og dermed praktikers, syn på dramaturgen Bent Holm:

– Han er en god sparringspartner i bestræbelserne på at finde ud af hvad den her historie egentlig handler om – hvad der gemmer sig under handlingen. Han ved meget, men det er jo ikke sådan en tør viden. Der er en god portion fantasi og galskab i ham. Han kommer med mange ideer, og så er det efterfølgende op til mig at afgøre hvad der kan lade sig gøre på scenen, siger Asger Bonfils. ■

Lars Lonstrup er freelance-journalist.